

علوم حدیث و اصطلاحات آن

مؤلف: دکتر صبحی صالح

ترجمہ: دکتر حمید قربانیپور
عضو هیات علمی دانشگاه میلان

Salih, Subhi

سرشناسه	صالح، صبحی، ۱۹۲۶ - ۱۹۸۶م.
عنوان قراردادی	علوم الحدیث و مصطلحه عرض و درسه فارسی
عنوان و نام پدیدآور	علوم حدیث و اصطلاحات آن / مولف صبحی صالح؛ ترجمه حمید قربانپور.
مشخصات نشر	رشت : نشر بلور، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	۲۱۶ ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۳۰۶-۵۸۶-۴
وضعیت فهرست نویسی	فیفا
یادداشت	کتابنامه به صورت زیرنویس.
موضوع	حدیث - Hadith
موضوع	محدثان اهل سنت - Hadith (Sunnites) -- Authorities
شناسه افزوده	قربانپور لقمجانی، حمید، ۱۳۶۳ - ، مترجم
رده بندی کنگره	۱۳۹۶ ۸۰۴۱ع ۲ص / ۱۰۹ BP
رده بندی دیویی	۲۹۷/۲۶
شماره شابشناسی ملی	۴۷۲۵۸۱۰

علوم حدیث و اصطلاحات آن

نویسنده:	دکتر صبحی صالح
ترجمه:	دکتر حمید قربانپور
ناشر:	انتشارات بلور
نوبت چاپ:	اول
تاریخ انتشار:	۱۳۹۶
چاپ و صحافی:	چاپ زیتون
شمارگان:	۱۰۰۰
قیمت:	۱۴۰۰۰ تومان

نشانی: رشت، خیابان امام خمینی، کوچه آغورا، جنب مسجد، انتشارات بلور
تلفن: ۰۱۳-۳۳۲۴۵۵۷۵ ۰۱۳-۳۳۲۶۲۲۳۲ ۰۱۳-۳۳۲۵۶۱۱۷ فکس:
همراه: ۰۹۰۲۱۹۷۵۱۳۳ SMS: ۰۵۰۰۲۰۶۰۵۰۶۰

Email: BolorBook@gmail.com
Telegram.me/BolorBook
instagram.com/BolorBook
www.BolorBook.com

فهرست تفصیلی موضوعات

۱۱	مقدمه مترجم
	فصل اول: تاریخ حدیث
۱۴	فصل اول: حدیث و سنت و اصطلاحات دیگر
۱۴	حدیث و سنت
۱۹	خبر و اثر
۲۰	حدیث قدسی
۲۳	فصل دوم: پیرامون تدوین حدیث
۲۳	آشنایی اعراب با کتابت اندکی قبل از اسلام
۲۵	دلایل کمبود نگارش در حیات رسول الله (ص)
۳۰	کتاب‌های نوشته شده در زمان پیامبر (ص)
۳۵	نوشته‌ی ابوهریره برای همام
۳۶	دیدگاه مستشرقین پیرامون تدوین حدیث
۴۰	عصر خلفای راشدین
۴۲	عصر تابعین و تابع تابعین
۴۸	فصل سوم: مسافرت برای کسب حدیث
۴۸	شرایط اقلیمی و تاثیر آن در پیدایش حدیث
۵۰	مسافرت برای کسب حدیث
۵۲	تاثیر این سفرها در یکدست شدن روایات و قوانین شرعی
۵۶	مسافرت به قصد تجارت با احادیث
۵۹	مقاومت سهل انگاران در امر حدیث

۶۵	فصل چهارم: جایگاه حدیث و القاب محدثین
۶۶	القاب محدثین
۷۰	نقل احادیث با الفاظ (با همان الفاظ)
۷۶	فصل پنجم: تحقل حدیث و انواع آن
۷۶	سماع
۸۰	قرائت
۸۱	اجازه
۸۲	مأوله
۸۳	مکات
۸۴	علام
۸۵	وصیت
۸۶	وجاده
۸۸	شیوه‌های ادای حدیث

بخش دوم: کتب‌های نوشته شده در علوم حدیث

۹۰	فصل اول: علوم حدیث (روایت الحدیث، رایت الحدیث)
۹۰	روایت الحدیث و درایت الحدیث
۹۱	علم جرح و تعدیل
۹۲	علم رجال الحدیث
۹۲	علم مختلف الحدیث
۹۳	علم علل الحدیث
۹۳	علم غریب الحدیث
۹۴	علم ناسخ و منسوخ
۹۵	فصل دوم: کتب روایی و مراتب آن‌ها
۹۵	مراتب این کتابها
۹۶	معرفی مهمترین کتاب‌های روایی و مسندها
۹۷	صحاح
۱۰۰	جوامع
۱۰۰	مسانید

۱۰۱	معاجم
۱۰۱	مستدرکات
۱۰۱	مستخرجات
۱۰۲	اجزاء
۱۰۳	فصل سوّم: شروط راوی و معیارهای محدّثین
۱۰۴	عقل
۱۰۴	ضبط
۱۰۵	دالت

بخش سوّم: مصطلحات حدیثی

۱۱۳	فصل اوّل: اقسام حدیث
۱۱۷	فصل دوّم: قسم اوّل (صحیح)
۱۲۵	فصل سوّم: قسم دوّم (حسن)
۱۲۹	القابی که شامل صحیح و حسن می‌شوند
۱۳۲	فصل چهارم: قسم سوّم (ضعیف)
۱۳۲	انواع حدیث ضعیف
۱۳۲	مرسل
۱۳۴	منقطع
۱۳۵	معضل
۱۳۶	مدّلس
۱۴۳	معلّل
۱۴۸	مضطرب
۱۵۱	مقلوب
۱۵۴	شاذ
۱۶۰	منکر
۱۶۳	متروک
۱۶۴	آیا حدیث موقوف و مقطوع جزء احادیث ضعیف به حساب می‌آیند
۱۶۵	حکم حدیث مقطوع
۱۶۶	نقل احادیث ضعیف و عمل به آن‌ها

۱۷۰	فصل پنجم: اصطلاحات مشترک بین روایات صحیح، حسن، ضعیف
۱۷۰	مرفوع
۱۷۲	مسند
۱۷۴	متصل
۱۷۵	معنعن
۱۷۷	مؤنن
۱۷۷	معلق
۱۷۹	د- غریب
۱۸۱	عزیز، مشهور، مستفیض
۱۸۶	مالی - نازل
۱۸۷	عالی و علق
۱۸۷	عالی نسب
۱۹۰	متابع - شاهد
۱۹۱	متابع تام
۱۹۱	متابع ناقص
۱۹۲	شاهد لفظی
۱۹۲	شاهد معنوی
۱۹۳	مدرج
۱۹۷	مسلسل
۲۰۰	مصحف
۲۰۷	فصل ششم: حدیث موضوع و اسباب وضع

مقدمه مترجم

از مدتها قبل مترجم این اثر در نظر داشت کاری درخور در جهت کمک به دانشجویان رشته الهیات و معارف اسلامی انجام دهد که با توجه به اشتغالات زیاد این امکان فراهم نمی‌شد؛ تا اینکه پس از مدتها فراغتی دسترس داد و زمینه‌ای فراهم شد تا این کار جامه‌ی عمل بپوشد. از آنجایی که مترجم این اثر در زمینه‌های کارشناسی ارشد و دکتری رشته الهیات و معارف اسلامی (گرایش قرآن و حدیث) شرکت نموده و به مشاغل دانشجویان رشته‌ی علوم قرآن و حدیث، به خصوص دانشجویان مقطع کارشناسی حتماً خودشناسی منابع عربی این رشته و شرکت در آزمون‌های مقاطع بالاتر آشنا بود؛ بر آن شد که به مجموعه‌ی یکی از این منابع بپردازد، که از آن میان کتاب «علوم الحدیث و مصطلحه» دکتر صبحی صالح برای این امر انتخاب شد. کتاب مذکور کتابی بدیع و محققانه و از منابع آزمون کارشناسان ارشد و دکتری برخی از دانشگاهها به شمار می‌رود که امید است با ترجمه‌ی آن گامی در جهت خدمت به دانشجویان این رشته و همه‌ی علاقه‌مندان به حدیث برداشته شود. در پایان لازم است نکاتی را مبنای این ترجمه خاطر نشان شود:

۱. با توجه به حجم بالای اصل کتاب و تنگنای زمانی مترجم، تصمیم بر آن شد که مباحث مهمتر کتاب ترجمه شود و مباحثی که مربوط به علم تراجم و دیگر موارد غیر ضرور بود ترجمه نشود. اگر چه محققین محترم از رجوع به ترجمه بی‌نیازند، ولی خوانندگان مبتدی می‌توانند با مقابله‌ی ترجمه‌ی اثر با اصل آن مهارت متن‌خوانی خود را تقویت نموده و در خواندن مابقی کتاب از ترجمه بی‌نیاز شوند.

۲. با توجه به اینکه ترجمه‌ی دیگری نیز از این اثر موجود است، ممکن است این مطلب برای خواننده تداعی شود که این ترجمه کاری تکراری است؛ اما در اینجا توجه خوانندگان را به تفاوت‌های این دو ترجمه جلب می‌نمایم (قصد مترجم از ذکر این مطالب پائین آوردن شأن مترجم قبلی نیست، اما جهت روشن شدن افکار مخاطبان ذکر آن‌ها ضروری است):

الف- در ترجمه فعلی فصل بندی مطالب کتاب طبق ترتیب اصلی کتاب بنا نهاده شده تا هم نظم منطقی مباحث رعایت شود و هم در رجوع و مقایسه به اصل کتاب کار خوانندگان آسان شود؛ برخلاف ترجمه‌ی قبل که چینش مطالب آن بر خلاف نظم اصلی کتاب بوده است.

ب- در این ترجمه اولاً تمامی پاورقی‌ها معنا شده و ثانیاً در همان صفحه و ذیل مطالب همان صفحه آورده شده تا طبق اصل اخلاق پژوهش دسترسی خواننده به اصل مطالب و منابع آن آسان باشد، برخلاف ترجمه‌ی قبل که ارجاعات آن اولاً در انتهای کتاب ذکر شده است. ثانیاً همه‌ی پاورقی‌ها ترجمه و ذکر نشده اند و از ترجمه‌ی برخی از آن‌ها خودداری شده است. این مطالب به‌سبب مترجم قبلی یادآوری شده است اما توجیهی برای ذکر نکردن همه‌ی پاورقی‌ها و ترجمه نکردن همه‌ی آن‌ها توسط مترجم قبلی اثر بیان نشده است.

پ- تفاوت دگر این دو ترجمه، ترجمه‌ی تمامی احادیث مذکور در متن کتاب است که در ترجمه‌ی قبلی، این کار صورت نگرفته است.

ت- تفاوت در این دو ترجمه، تمایز شیوه‌ی بیان و نشر ترجمه‌ی حاضر نسبت به ترجمه‌ی قبلی است که به نظر اینجانب مبرترین تفاوت است؛ به گونه‌ای که فهم مطالب کتاب را آسان نموده و این امری است که مقایسه‌ی ترجمه‌ی آن را بر خواننده‌ی با دقت و بصیر روشن خواهد ساخت.

ث- از دیگر ویژگیهای این ترجمه، نقایص موجود در ترجمه‌ی قبلی اثر است؛ اشکالاتی چون اشتباهات چاپی، اشتباه در برخی از رجاعات پاورقی و حذفیات نسبتاً زیاد مطالب کتاب؛ به گونه‌ای که در مواردی فهم مطالب کتاب را دشوار نموده است (موارد مذکور احصا شده و جهت حفظ شأن مترجم قبلی از ذکر موارد آن خودداری شده است).

۳. در ترجمه‌ی اثر مذکور همه جا مقید به متن نبوده‌ام، چرا که همه‌ی ساختارهای زبانی قابل ترجمه به زبان دیگر نمی‌باشد؛ لذا در برخی از موارد توضیحاتی جهت ایضاح مطالب داخل پرنتر آورده شده است؛ همچنین در برخی از موارد البته با توجه به عدم دسترسی و عدم دوری از مقصد کتاب مطالب به صورت آزاد ترجمه شده است.

۴. در پایان باید اضافه شود که در ترجمه‌ی این اثر گامهای لرزانی پیموده شده و طبعاً این اثر از انتقادات مبرا نیست؛ انتقادات و پیشنهادات دلسوزانه‌ی محققین و مترجمین را به جان خریده و آن‌ها را در چاپهای بعدی این اثر - ان شاء الله - اعمال خواهم نمود.

حمید قربان پور لقمجانی

فروردین - ۱۳۹۶